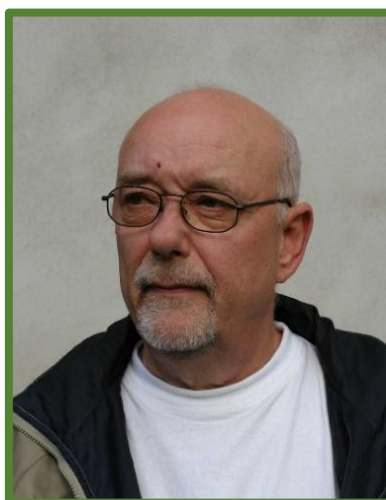

Malmö Viltvårdsförening

Medlemsnytt nr 1 2026

Olle Lundborg, MVF:s ordförande under åren 2001 – 2010, har avlidit.

Som nyvald ordförande uttryckte Olle i *MVF-Bulletinen* sina visioner för MVF:s verksamhet: Etik i jakten, det ideella engagemanget, öppenhet i verksamheten och kamratskap var ledstjärnorna. Detta kom också att prägla hans insatser.

En föreningsverksamhet kan emellanåt behöva vitaliseras och vid inträdet av en ny ordförande ges ett sådant tillfälle.

Det hade under åren utvecklats en kultur med mindre grupper funktionärer, som mer eller mindre på egen hand styrde de olika viltvårdsområdena. Olle tog initiativ till att öppna upp för att fler medlemmar skulle kunna vara aktiva som funktionärer, inte bara inom viltvårdsområdena, utan även inom andra funktioner. För att ge möjlighet till omsättning, resulterade det bland annat i att viltvårdare och områdeschefer valdes på 3-årsperioder. För att ge ytterligare tillfälle för medlemmar att engagera sig skapades stödgrupper och ur dessa kunde det sedan rekryteras lämpliga viltvårdare.

Ett viktigt kriterium för dessa, och även för andra funktionärsuppgifter, skulle vara viljan att bidra till föreningens verksamhet och inte agera för egen vinnings skull.

För att främja och vidhålla en god jaktetik tog Olle också andra initiativ. Bland annat utbildades ett antal skjutledare, för att vara till stöd för medlemmarnas övningar och det sattes krav på skjutprov för att delta i föreningens jakter. Inför jaktåret inbjöds till en jaktupptakt med information inför de kommande jakterna, oftast kombinerat med något matnyttigt föredrag. Allt för att jakterna skulle kunna genomföras på ett ansvarsfullt sätt.

Inom detta ryms även säkerhet. För att säkerställa denna initierade han en kampanj för att bygga jakttorn för klövviltsjakterna. Ett stort projekt, där han även själv bidrog praktiskt på området i Vomb.

Temakvällar, exkursioner på viltvårdsområdena och andra sammankomster för medlemmarna var också aktiviteter som Olle värnade, just för att främja kamratskap och föreningskänslan. Han bidrog också själv praktiskt. Vi minns väl alla hans hemlagade ärtsoppa vid årsmötena!

MVF:s verksamhet är i högsta grad beroende av samarbetet med Malmö stad. Tillgången till jaktmark förändras beroende på stadens expansion, vårt bidrag med skyddsjakt inom staden, förändrade ekonomiska förutsättningar, m. m., är några exempel på uppgifter där Olle under sina år på ett utmärkt sätt företrätt föreningen.

Inför årsmötet 2010 meddelade Olle att hans tid som ordförande var slut. På grund av sjukdom var han inte beredd att ställa upp för omval. Men han kunde med heder se tillbaka på vad han åstadkommit och vi medlemmar var tacksamma för hans engagemang och insatser.

Det är med stor sorg vi mottog budet om hans bortgång den 4 januari i år.

Lars G Truedsson.

Bild: Dreamsteam images

Varför pratas det så mycket om älgstammens ålder?

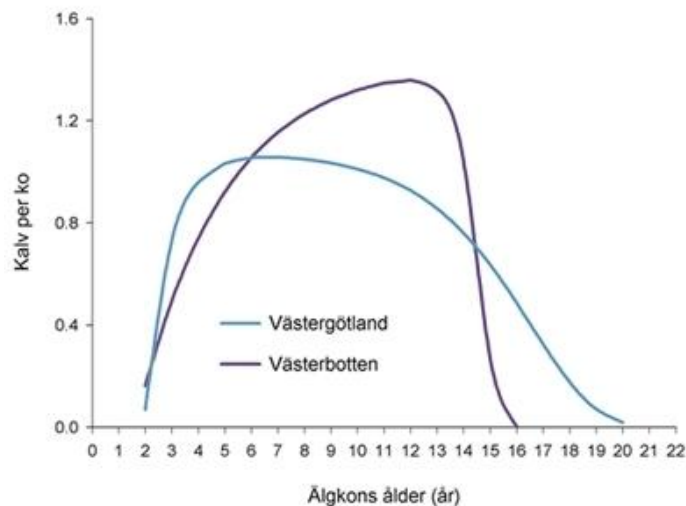
Det finns inte så många älgar föreningens jaktmarker, men kanske får ni chansen att möta en på jakter i norra Skåne eller ännu längre upp i landet. Medan kron- och dovviltet lever i större grupper går älgen, liksom rådjuren, oftast själv eller ibland tillsammans med ett annat djur. Det är också mycket vanligare med tvillingfödslar hos älgen än hos dov och kron och den är i genomsnitt äldre än kronhjorten innan den får sin första kalv.

Man har konstaterat att älg får kalvar livet ut, vilket man inte trodde förr utan ansåg dem vara gallkor om de gick utan kalv. Dock sjunker antalet kalvar med ålder och det kan dröja flera år innan kon får sin första kalv.

Det är nästan alltid en övervikt av tjurkalvar som föds. Orsaken kan vara rent evolutionära, ett handjur löper i princip alltid en större risk att dö tidigt, och har också en förväntade livslängd som är betydligt kortare än ett hondjurs. Ett intressant tillägg är att en svensk doktorand i sin avhandling konstaterar att älgkor som föder kalvar från en ombrunst oftare föder tjurkalvar. SLU har räknat ut, även om deras data är osäker, att någonstans mellan en födsel av hundra till en födsel av femhundra blir trillingfödsel.

Älgkornas fruktsamhet

Det är sedan länge känt att älgkornas fruktsamhet varierar med åldern. Men eftersom yttre omständigheter till stor del påverkar exakt hur sambandet ser ut, finns det stora lokala variationer. För att illustrera skillnaderna mellan olika älgstammar, har man jämfört två områden i södra respektive norra Sverige (Södra Älvsborg och Västerbotten), där älgarna har olika yttre miljöer.

Figuren visar hur många kalvar en ko föder i genomsnitt. En av skillnaderna är att den maximala nivån av fruktsamhet är avsevärt lägre i Södra Älvsborg än i Västerbotten. (Det är den högsta noteringen på y-axeln i grafen). Älgarna i Västerbotten föder alltså som mest fler kalvar per ko än de i S. Älvsborg. Men de sydliga älgkorna når sin max-nivå tidigare och ligger kvar på den nivån i flera år, medan kor i Västerbotten är som mest fruktsamma som tolvåringar. Gemensamt för båda stammarna är den drastiska minskning av fertiliteten när korna blir äldre. Det är speciellt tydligt i Västerbotten, där det genomsnittliga antalet kalvar per ko minskar från i nästan 1,4 bland tolvåringarna till 0,3 bland de femtonåriga älgkorna. Källa: Jägarförbundet.se

Ålder är inte det enda som påverkar älgkornas kalvfödande, även konditionen som avspeglas i deras vikt har betydelse, tyngre älgkor föder fler kalvar.

Det kostar såklart på för kon att föda upp kalvarna vilket kan försämra konditionen, vilket i sin tur leder till sämre reproduktion efterföljande år. Undersökningar har visat att diandet är det som tar mest på kon. Kor som inte har kalvat eller har förlorat sin kalv kort efter födseln ökar i vikt under sommaren.

De som diat en enda kalv ökar också i vikt, om än mindre än de kalvlösa. Men kor som har diat tvillingkalvar förlorar vikt. Procentuellt minskar de mer än vad en-kalvs korna ökar. När en ko har lagt resurser på att dia sin kalv betyder det att hennes egen kondition är sämre vilket alltså påverkar hennes kalvning nästa år negativt.

Även klimatet har betydelse för fruktsamheten. I ett hårdare klimat med längre vintrar, högre snödjup och lägre temperatur, måste älgkorna bli 20 procent tyngre för att nå samma möjlighet att få tvillingkalvar som under mer gynnsamma förhållanden. Men det är inte bara vintern som avgör. En bra älgssommar har gott om foder av god kvalitet att äta, vädret är blött och kallt i början samt varmt och torrt i mitten och slutet.

Vid vilken ålder en älgkvinga blir könsmogen sägs främst bero på kroppsvikten.

Fakta från forskningen

I en studie av 833 djur var en del hondjur mellan 3,5–6,5 år fortfarande kvigor.

Enligt en annan svensk studie undersöktes 2764 hondjur från 14 olika populationer i Sverige under åren 1989–1992. Där skiljde sig ålder då hondjuren fick sin första kalv från 1,5 till 6,5 år, även om de flesta hade kalvat vid 4,5 års ålder.

De studier som har gjorts av åldern i den svenska älgpopulationen visar att merparten av de svenska älgarna är unga. Av de vuxna älgarna var nära hälften av alla älgkor ett eller två år gamla liksom drygt 60 procent av alla tjurar. Runt 35 procent av korna och mindre än 15 procent av tjurarna var fem år eller äldre vilket är negativt för antalet födda kalvar. Älgstammen är liten i förhållande till våra övriga klövvilt, bara mellan 6 till 14 älgar per tusen hektar. Det gör att åldern blir betydelsefull för hur många kalvar som föds, stammens kvalitet och vilket jaktligt uttag som kan göras.

Två älgkalvar fångade på viltkamera. Bild: Haidi Andersson

Text: Haidi Andersson

Referenslista

Ericsson, G., Wallin, K., Ball, J. P. & Broberg, M. (2001) Age-related reproductive effort and senescence in free-ranging moose, *Alces alces*. *Ecological Society of America*, 82, 1613-1620.

Garel, M., Solberg, E. J., Säter, B-E., Grötan, V., Tufto, J. & Heim, M. (2009). Age, size, and spatiotemporal variation in ovulation patterns of a seasonal breeder, the Norwegian Moose (*Alces alces*). *The American Naturalist*, 173, 89–104

Malmsten, J., Söderquist, L., Thulin, C-G., Gavier-Widen, D., Yon, L., Hutchings, M.R. & A-M. Dalin. (2014) Reproductive characteristics in female Swedish moose (*Alces alces*) with emphasis on puberty, timing of oestrus and mating. *Acta Veterinaria Scandinavica*, 56, 23.

Sand, H. & Cederlund, G. (1996). Individual and geographical variations in age at maturity in female moose (*Alces alces*). *Canadian Journal of Zoology*, 75, 954–964.

Sand, H., (1996). Life History patterns in female moose (*Alces alces*): the relationship between age, body size, fecundity and environmental conditions. *Oecologia*, 106, 212–220

[Sveriges lantbruksuniversitet, slu.se](https://www.slu.se/kampanjsajter/alg/alg-faq/) <https://www.slu.se/kampanjsajter/alg/alg-faq/>

Jägarförbundet, [jagareforbundet.se](https://jagareforbundet.se/vilt/vilt-vetande2/artpresentation/daggdjur/alg/alg-population/) <https://jagareforbundet.se/vilt/vilt-vetande2/artpresentation/daggdjur/alg/alg-population/>

Malmö Viltvårdsförening

Kvarnbygården, Östra Kattarpsvägen, Pl. 564, 212 91 Malmö

Tel: 040-49 49 30 E-post: kansli@mvf.nu www.mvf.nu